

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ, ЖУРНАЛІСТИКИ ТА МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ІМЕНІ
ПРОФЕСОРА ОЛЕГА МІШУКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри англійської філології
та світової літератури імені професора Олега
Мішукова
протокол № 2 від 02.09. 2025р.
завідувачка кафедри

 (доц. Кіщенко Ю.В.)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ТЕОРЕТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Освітня програма 014 Середня освіта

Спеціальність 014.021 Мова та зарубіжна література (англійська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта

З КУРС диференційований залік

Херсон, Івано-Франківськ - 2025

Назва освітньої компоненти	Теоретична граматики англійської мови
Викладач	Кіщенко Юлія Володимирівна
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/UkrForeignPhilology/ChairTranslation.aspx
Контактний тел.	
E-mail викладача:	yukishchenko@ksu.ks.ua
Графік консультацій	кожного понеділка

1. **Анотація до курсу:** навчальна дисципліна розрахована на 26 години лекційних і 24 годин практичних занять з метою формування в студентів систематичних знань з граматики (морфології та синтаксису) англійської мови.

Мета та цілі курсу: ознайомити студентів з актуальними питаннями теоретичної граматики як складової частини лінгвістики, окреслити її предмет і завдання, розкрити основні категорії і методологію дослідження, сформувати практичні вміння для подолання труднощів граматичного характеру, які виникають під час перекладу з англійської мови українською або з української мови англійською.

2. **Компетентності та програмні результати навчання:**

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. іноземною мовою.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

ФК 1. Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства, літературознавства та перекладознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень.

ПРН 10. Здатність використовувати знання й уміння з теоретичної граматики, теоретичної фонетики, лексикології, стилістики для іншомовного комунікативного спілкування основною іноземною мовою.

ПРН 11. Володіння комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатність удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 13. Уміння працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

3. **Обсяг курсу на поточний навчальний рік**

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	26	24	40

4. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
3-й	5-й	Спеціальність 014.021 Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література)	3-й	вибірковий

5. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: ноутбук, проектор, екран

6. Політика курсу: відвідування лекційних і практичних занять (неприпустимість пропусків, запізнь); правила поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів); підкріплення відповіді на питання практичного заняття прикладами з наукових доробків вітчизняних і закордонних учених;

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті здобувачі та викладачі діють відповідно до:

Положення про самостійну роботу студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>);

Положення про організацію освітнього процесу
([https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%E2%84%96%20789%D0%94%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%9E%D0%9E%D0%9F%D0%B2%D0%A5%D0%94%D0%A3%20\(3\).docx?id=a36acd87-b772-42df-97db-e6213b57b0b8](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%E2%84%96%20789%D0%94%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%9E%D0%9E%D0%9F%D0%B2%D0%A5%D0%94%D0%A3%20(3).docx?id=a36acd87-b772-42df-97db-e6213b57b0b8));

Положення про проведення практики студентів
(<https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%E2%84%96%20337%D0%94%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D0%A5%D0%94%D0%A3%202017.doc?id=67b3b151-a643-481e-b276-b6d47f5a4b85>);

Положення про порядок оцінювання знань студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>); Положення про академічну доброчесність (<http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>); Положення про кваліфікаційну роботу (проект) студента (№ 953-Д Положення про кваліфікаційну роботу.docx);

Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>); Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент/навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти (<https://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>).

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здійснюється відповідно до «Порядку визнання у Херсонському державному університеті. результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://www.kspu.edu/Legislation/educationalprocessdocs.aspx?lang=uk>). Освітні платформи (Udemy, Coursera, Prometheus, EdPro, Plusby Physiopedia) погоджено колегіальними органами Херсонського державного університету (протокол Вченої ради університету від 26 серпня 2024 року № 2).

Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Граматика в системі мови. Морфологія та її основні поняття.					
Тиждень А http://www.kspu.edu/forstudents/shedule.aspx 12 годин (аудиторної роботи)	Тема 1: Граматика як складник мовної системи. Розвиток граматики та її типи. План: 1. Основні функції мови. Креативний аспект мови. 2. Різниця між знанням мови та практичним володінням нею. 3. Визначення трьох складових мовної системи. 4. Етимологія та значення слова «граматика». Різниця між дескриптивною та прескриптивною граматики. Сутність трансформаційної граматики. 5. Мовні універсалиї. 6. Цілі універсальної та теоретичної граматик. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 1,2 Дод. 6	Опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді прикладами.	2 бали (присутність+наявність лекції)
	Тема 2: Виміри та рівні лінгвістичного аналізу: синтагматичні та парадигматичні	лекція	Ос. 1,2, 3,4 Дод. 6	Опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді	2 бали (присутність+наявність лекції)

	відносини між мовними одиницями. План 1. Синтагматичні відносини між мовними одиницями. 2. Визначення основних типів синтагм. 3. Особливості предикативної синтагми. 4. Парадигматичні відносини між мовними одиницями. 5. Ієрархічна структура мовної системи. 6. Структурне та функціональне визначення тексту. (2 години аудиторної роботи)			ілюстративним матеріалом, прикладами.	
	Тема 3: Морфологія як наука про внутрішню структуру слів План 1. Словникові та текстові слова. Граматична парадигма лексеми. 2. Ознаки словарної сім'ї. Типи морфологічних відносин між словами сучасної англійської мови. 3. Етимологія, значення та об'єкт вивчення морфології. 4. Сутність морфеми. Коренева морфема. 5. Типи афіксальних морфем та їх функціональні особливості. 6. Характеристика інфлексивних афіксів сучасної англійської	лекція	Ос. 1,2,3,4 Дод. 6	Опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом і прикладами.	2 бали (присутність+наявність лекції)

	мови. 7. Вільні та зв'язані морфеми. Сутність аломорфів. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 4: Базові поняття морфології: граматична категорія, граматична парадигма та парадигматична опозиція. План 1. Сутність граматичної категорії. 2. Парадигма та парадигматична опозиція. 3. Сильні та слабкі члени парадигматичної опозиції. 4. Способи граматичного словотворення сучасної англійської мови. 5. Синтетичні та аналітичні граматичні форми. 6. Внутрішні та зовнішні інфлексії. 7. Явище граматичного суплетивізму. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 1, 2, 3 Дод. 6	Опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді прикладами.	2 бали (присутність+наявність лекції)
	Тема 5: Сутність розподілу слів на частини мови. План 1. Семантичні, морфологічні та синтаксичні критерії розподілу слів на частини мови. 2. Характерні ознаки лексичних	лекція	Ос. 1,2,3, 4 Дод. 6 Інф. рес. 7, 8	Опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом і прикладами.	

	(значимих) слів. 3. Ознаки функціональних слів. 4. Характерні ознаки вставних слів. (2 години аудиторної роботи)				
Тиждень Б http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx 12 годин (аудиторної роботи) 16 годин (самостійної роботи)	Тема 1: Граматика як складник мовної системи. Розвиток граматики та її типи. План: 1. Основні функції мови. Креативний аспект мови.. 2. Пояснення різниці між знанням мови та практичним володінням нею. 3. Визначення трьох складових мовної системи. 4. Аналіз етимології та значення слова «граматика». 5. Окреслення різниці між дескриптивною та прескриптивною граматиками. 6. Розкриття сутності трансформаційної граматики. 7. Визначення мовних універсалій. 8. Пояснення цілей універсальної та теоретичної граматик. (2 години аудиторної роботи)	практичне заняття	Ос. 1,2 Дод. 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)
	Тема 2: Виміри та рівні лінгвістичного аналізу: синтагматичні та парадигматичні	практичне заняття	Ос. 1,2, 3,4 Дод. 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал,	5 балів (відповідь)

	відносини між мовними одиницями. План 1. Розкриття сутності синтагматичних відносин між мовними одиницями. 2. Визначення основних типів синтагм. 3. Пояснення особливостей предикативної синтагми. 4. Розкриття сутності парадигматичних відносин між мовними одиницями. 5. Аналіз ієрархічної структури мовної системи. 6. Структурне та функціональне визначення тексту. (2 години аудиторної роботи)			підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	
	Тема 3: Морфологія як наука про внутрішню структуру слів План 1. Пояснення різниці між словниковими та текстовими словами. 2. Визначення граматичної парадигми лексеми. 3. Аналіз ознак словарної сім'ї. 4. Визначення типів морфологічних відносин між словами сучасної англійської мови. 5. Коментування етимології, значення та об'єкту вивчення	практичне заняття	Ос. 1,2,3,4 Дод. 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)

	морфології. 6. Визначення сутності морфеми. Опис кореневої морфеми. 7. Аналіз типів афіксальних морфем та їх функціональних особливостей. 8. Характеристика інфлексивних афіксів сучасної англійської мови. 9. Аналіз прикладів для визначення в тексті вільних та зв'язаних морфем. 10. Пояснення сутності аломорфів. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 4: Базові поняття морфології: граматична категорія, граматична парадигма та парадигматична опозиція. План 1. Виявлення сутності граматичної категорії. 2. Визначення парадигми та парадигматичної опозиції. 3. Аналіз сильних та слабких членів парадигматичної опозиції: розгляд прикладів. 4. Пояснення способів граматичного словотворення сучасної англійської мови. 5. Виявлення синтетичних та аналітичних граматичних форм у ході виконання вправ.	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод. 6 Інф. рес. 7, 8	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)

	6. Визначення внутрішніх та зовнішніх інфлексій. 7. Розгляд явища граматичного суплетивізму на конкретних прикладах. (4 години аудиторної роботи)				
	Тема 5: Сутність розподілу слів на частини мови План 1. Аналіз семантичних, морфологічних та синтаксичних критеріїв розподілу слів на частини мови. 2. Визначення характерних ознак лексичних (значимих) слів. 3. Виявлення ознак функціональних слів. 4. Коментування характерних ознак вставних слів. (2 години аудиторної роботи)	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод. 6 Інф. рес. 7, 8	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів + 5 балів(відповідь)
	САМОСТІЙНА РОБОТА				
	Тема 1. Класифікація частин мови в англійській мові. (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2 Дод. 6	- Надати дефініції понять «типологічна константа», «морфема», «суплетивізм», «граматичне значення/граматична форма», «семантичний/морфологічний/синтаксичний/сл	4 бали (виконання всіх видів завдань):

				овоутворювальний критерій» (конспект). - Проаналізувати наукову думку лінгвістів щодо зазначеної проблеми, узагальнити вивчені джерела, зробити власний висновок (письмово).	
	Тема 2: Службові частини мови в англійській мові (прийменник, сполучник, частка, артикль, модальні дієслова). (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3,4 Дод. 6	- Самостійно опрацювати Розділ 8 «Functional parts of speech in English and Ukrainian» (підручник Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian languages: Textbook. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers, 2012. P. 222–237) (конспект). - Виконати вправи 1– 8 на стор. 237–244 (підручник Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian languages: Textbook. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers, 2012) (письмово)	4 бали (виконання усіх видів завдань)

	Тема 3: Прислівник в англійській мові (класи, морфологічні категорії – ступені порівняння). (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2, 3,4 Дод. 6	- Підготувати доповідь на тему: «Прислівник в англійській мові (класи, морфологічні категорії – ступені порівняння)» (усна відповідь). - Виконати вправи 1–8 на стор.216–221 (підручник Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian languages: Textbook. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers, 2012). (письмово).	4 бали (виконання усіх видів завдань)
	Тема 4: Граматичні категорії англійських вербалій. Конструкції з ними. (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод. 6 Інф. рес. 7, 8	- Охарактеризувати граматичні категорії англійських інфінітиву, герундію та Participle. (доповідь). - Пояснити різницю між випадками вживання інфінітиву та герундію. Навести приклади (усна відповідь). - Укласти таблицю функцій англійських вербалій у реченні: на кожную функцію навести власні приклади (конспект).	4 бали (виконання усіх видів завдань)

				- Скласти конспект щодо граматичних конструкцій з англійськими вербаліями (конспект).	
Модуль 2. Іменні частини мови, дієслово та службові слова. Класифікація речень.					
Тиждень А http://www.kspu.edu/forstudents/shedule.aspx 12 годин (аудиторної роботи)	Тема 1. Огляд іменних частин мови. План 1. Два основні типи частин мов у англійській граматиці. 2. Семантичні й морфологічні риси та синтаксичні функції іменника в реченні. 3. Семантичні й морфологічні риси та синтаксичні функції прикметника в реченні. 4. Проблема суперечливості числівника, його структурні форми та синтаксичні функції в реченні. 5. Проблема суперечливості займенника. Класифікація займенників англійської мови. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 1,2,3, 4 Дод. 6 Інф. рес. 7, 8	Опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	
	Тема 2: Дієслово та його класифікації. План 1. Класифікація дієслів за функціональними ознаками. 2. Функціональні характеристики повнозначних дієслів. 3. Функціональні	лекція	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом і прикладами.	

	характеристики первинних і модальних дієслів. 4. Семантичні класи дієслів. 5. Морфологічні класи дієслів: правильні та неправильні дієслова. 6. Функціональні розбіжності між повними дієсловами та безособовими формами. 7. Структурні класи дієслів. 8. Фразові дієслова сучасної англійської мови. 9. Сутність валентності дієслів. Основні зразки валентності в англійській граматиці. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 3: Система граматичних категорій дієслова: особа, число, час, аспект, стан, спосіб. План 1. Категорії особи та числа дієслів. 2. Загальне поняття часу та бінарна парадигма граматичної категорії часу. 3. Простий теперішній час для позначення теперішньої, майбутньої та минулої дії. 4. Використання простого минулого часу. 5. Основні способи вираження майбутньої дії в англійській мові.	лекція	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	

	6. Значення та характеристика основних типів аспектів у англійській мові. 7. Граматична категорія стану. Короткий та довгий пасивний стан. 8. Граматична категорія способу англійського дієслова. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 4: Речення як основна одиниця синтаксису. План 1. Об'єкт вивчення синтаксису. Речення як мовний знак. 2. Синтаксична структура простого речення. 3. Характеристика головних членів речення: присудок та підмет. 4. Загальна характеристика другорядних членів речення: додаток, означення та обставина. 5. Види обставин в англійському реченні. (2 години аудиторної роботи)	лекція	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	
	Тема 5: Групи слів. Синтаксичні зв'язки між словами. План 1. Сутність словосполучення в англійській граматичній системі. 2. Синтаксичні типи словосполучень. Субординативні, координативні та предикативні словосполучення. 3. Мета актуального членування	лекція	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	

	речення. Поняття теми та реми. 4. Інформативний динамізм речення. 5. Комунікативне та синтаксичне членування речення. 6. Лінгвістичні засоби вираження центру комунікації. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 6: Огляд службових слів. План 1. Визначальні слова (артиклі, вказівні займенники тощо). 2. Характеристика допоміжних дієслів. 3. Прийменники: структурні види. 4. Два основні типи сполучників. 5. Частки та вставні слова. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 7: Поняття тексту: структурні та функціональні інтерпретації План 1. Структурний та функціональний підходи до лінгвістичної інтерпретації поняття «текст». 2. Структурні типи текстів: мікротекст, макротекст і мегатекст. 3. Характеристика тексту як вербальної одиниці комунікації. 4. Граматичні та лексичні правила письмового тексту.	лекція		Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	

	5. Граматичні засоби текстової зв'язності. (2 години аудиторної роботи)				
Тиждень Б http://www.kspu.edu/forstudent/shedule.aspx 12 годин (аудиторної роботи) 24 годин (самостійної роботи)	Тема 1: Огляд іменних частин мови План 1. Характеристика двох основних типів частин мов у англійській граматиці. 2. Визначення семантичних і морфологічних рис та синтаксичних функцій іменника в реченні. 3. Аналіз семантичних і морфологічних рис та синтаксичних функцій прикметника в реченні. 4. Окреслення проблеми суперечливості числівника, його структурних форм та синтаксичних функцій у реченні. 5. Окреслення проблеми суперечливості займенника. Класифікація займенників англійської мови. (2 години аудиторної роботи)	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)
	Тема 2: Дієслово та його класифікації План 1. Аналіз класифікації дієслів за функціональними ознаками. 2. Розгляд функціональних характеристик повнозначних дієслів.	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів + 5 балів (відповідь)

	3. Розгляд функціональних характеристик первинних і модальних дієслів. 4. Визначення семантичних класів дієслів. 5. Аналіз морфологічних класів дієслів: правильні та неправильні дієслова. 6. Аналіз функціональних розбіжностей між повними (повнозначними) дієсловами та безособовими формами. 7. Аналіз структурних класів дієслів. 8. Пояснення фразових дієслів сучасної англійської мови. 9. Розкриття сутності валентності дієслів. Наведення основних зразків валентності в англійській граматиці. (4 години аудиторної роботи)				
	Тема 3: Система граматичних категорій дієслова: особа, число, час, аспект, стан, спосіб. План 1. Розгляд категорій особи та числа дієслів. 2. Аналіз загального поняття часу та бінарної парадигми граматичної категорії часу. 3. Пояснення вживання простого теперішнього часу для	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)

	позначення теперішньої, майбутньої та минулої дії. - Аналіз використання простого минулого часу. - Розгляд основних способів вираження майбутньої дії в англійській мові. - Характеристика основних типів аспектів у англійській мові. - Визначення граматичної категорії стану. Короткий та довгий пасивний стан. - Аналіз граматичної категорії способу англійського дієслова. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 4: Речення як основна одиниця синтаксису. План - Аналіз об'єкту вивчення синтаксису; речення як мовний знак. - Характеристика синтаксичної структури простого речення. - Характеристика головних членів речення - присудка та підмета. - Загальна характеристика другорядних членів речення - додатка, означення та обставини. - Пояснення на прикладах видів обставин в англійському	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)

	реченні. (2 години аудиторної роботи)				
	Тема 5: Групи слів. Синтаксичні зв'язки між словами. План 1. Визначення сутності словосполучення в англійській граматичній системі. 2. Розгляд синтаксичних типів словосполучень - субординативних, координативних та предикативних. 3. Пояснення сутності актуального членування речення, поняття теми та реми. 4. Розгляд інформативного динамізму речення. 5. Аналіз комунікативного та синтаксичного членування речення. 6. Визначення лінгвістичних засобів вираження центру комунікації. (2 години аудиторної роботи)	практичне заняття	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал, підкріплюючи відповіді ілюстративним матеріалом.	5 балів (відповідь)
САМОСТІЙНА РОБОТА					
	Тема 1: Граматичні категорії дієслова в англійській мові (аспекту, часу, стану, способу). (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод. 6 Інф. рес. 7, 8	- Охарактеризувати граматичні категорії англійського дієслова аспекту, часу, стану, способу.	4 бали (виконання усіх видів завдань)

				(у форматі доповіді). - Виконати вправи 1–6 стор. 176–184 (підручник Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian languages: Textbook. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers, 2012) (письмово).	
	Тема 2: Способи вираження підмета і присудка в англійській мові (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	- Скласти перелік способів вираження підмета в англійській мові; навести власні приклади (конспект). - Надати класифікацію видів присудка в англійській мові; скласти перелік способів вираження предикативу, навести власні приклади (у форматі презентації).	4 бали (виконання усіх видів завдань)
	Тема 3: Складносурядні речення з протиставним зв'язком між частинами речення. (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	-Охарактеризувати й навести приклади складносурядних речень з анафоричними займенниками в сучасній англійській мові (усна відповідь/конспект).	4 бали (виконання усіх видів завдань)

				-Доповісти про складносурядні речення з роз'єднальними сполучниками, причинно-наслідковими відношеннями між складовими (підрядними) реченнями в українських відповідниках, детермінованими складовими (усна відповідь/конспект).	
	Тема 4: Типи підрядних обставини (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	- Виконати вправи 1–5 на стор. 305–309 (підручник Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian languages: Textbook. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers, 2012) (письмово). - Надати класифікацію типів підрядних обставини, ілюструючи кожен з них власними прикладами (усна відповідь/конспект).	4 бали (виконання усіх видів завдань)

	Тема 5: Одночленні та однослівні речення в англійській мові. (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	- Скласти перелік моделей називних речень, кожен модель представити власними прикладами (конспект). - Надати класифікацію однослівних речень за їх комунікативною направленістю, ілюструючи доповідь власними прикладами (усна доповідь)	4 бали (виконання усіх видів завдань)
	Тема 6: Типологія словосполучень в англійській мові (4 години самостійної роботи)	самостійна робота	Ос. 1,2,3, 4 Дод.5, 6	-Надати характеристику синтаксичним відносинам між компонентами англійських словосполучень/фраз і способам їх реалізації в реченнях (конспект). -Бути готовими відповісти на питання 1-6 стор. 279 підручника Харитонova I.K. «Теоретична граматика сучасної англійської мови: Навчальний посібник». Вінниця: Нова книга, 2008. 352 с. (усна відповідь)	4 бали (виконання усіх видів завдань)

9. Система оцінювання та вимоги: участь у роботі впродовж семестру/диференційований залік/

Модуль 1. Граматика в системі мови. Морфологія та її основні поняття.: 30 балів за аудиторну роботу + 16 балів за самостійну роботу = 46 балів

Модуль 2. Іменні частини мови, дієслово та службові слова. Класифікація речень.: 30 балів за аудиторну роботу + 24 балів за самостійну роботу = 54 балів

Критерії

Вид контролю: поточний.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмова відповідь, конспект, презентація.

Під час роботи у руслі першого модуля здобувач може отримати максимум 46 балів за умов виконання усіх заявлених вище вимог.

Під час роботи у руслі другого модуля здобувач може отримати максимум 54 балів за умов виконання усіх заявлених вище вимог.

Загалом – це 100 балів (залік).

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Теоретична граматики англійської мови» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою згідно з Положенням про організацію освітнього процесу

(URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>).

Критерії оцінки рівня знань на практичних заняттях. На практичних заняттях рівень знань оцінюється: «**відмінно**» – здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій або конспекти з основних тем курсу; «**добре**» – коли здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій або конспекти з основних тем курсу; «**задовільно**» – коли здобувач дає правильну відповідь не менше, ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність; «**незадовільно з можливістю повторного складання**» – коли здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій. **Підсумкова (загальна оцінка)** курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу.

Вид контролю: підсумковий.

Форма контролю: диференційований залік

Критерії оцінювання відповіді на диференційованому заліку (усна форма контролю)

A (відмінно) 90-100 балів	Здобувач повністю володіє інформацією щодо ключових дефініцій курсу; вміє оперувати лінгвостилістичними поняттями під час проведення дискусії на практичних заняттях; використовує придбані теоретичні знання при аналізі різних мовних явищ; вміє робити аналіз цих явищ із застосуванням набутих знань та навичок. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення. Володіє такими загальнонавчальними вміннями як робота з довідковою літературою (реферовані дослідження) та словниками. Вміє правильно використовувати наукові знання в усіх видах мовленнєвої діяльності. Повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю загалом.
B (добре) 82-89 балів	Здобувач володіє теоретичним матеріалом повністю, застосовує практичні навички під час дискусії, вирішує лінгвістичні задачі, з'ясовує закономірності реалізації англомовного матеріалу в мовленні різних ситуацій спілкування, але може допустити неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах. Виконав завдання кожної теми та модульного контролю загалом.
C (добре) 74-81 балів	Здобувач знає програмний матеріал повністю, має практичні навички, але не вміє самостійно мислити, аналізувати теоретичний та практичний матеріал. Окремі завдання кожної теми та модульного контролю загалом виконав не повністю.
D (задовільно) 64-73 балів	Здобувач знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами, не вміє використовувати теоретичні знання в мовленні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
E (задовільно) 60-63	Здобувач засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та

балів	модульного контролю загалом.
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання 35-39 балів	Здобувач має фрагментарні знання з усього курсу. Не засвоїв тем навчальної програми, не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити думку. Практичні навички на рівні розпізнавання. Не виконав більшості завдань кожної теми під час модульного контролю загалом.
F1 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34 балів	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно. Не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав завдання модульного контролю.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

ЩОДО ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Максимальна кількість балів - 0,5

Оцінка за шкалою ECTS	Сума балів за 100- бальною шкалою		Оцінка за національною шкалою
A	90-100		відмінно

B	82-89		добре
C	74-81		
D	64-73		задовільно
E	60-63		
FX	35-59		незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
A (відмінно) 90-100 0,5	Розміщений матеріал відповідає тематиці проекту. Точно відповідає тематиці, містить дуже важливу інформацію. Інформація структурована. Має чітку, логічно вибудовану структуру. Використання графіків, таблиць. Наявність посилань на використані інформаційні джерела. Оформлення посилань на інформаційні джерела цілком правильні, вичерпні. Зовнішній вигляд роботи, «читанність» тексту, наочність. Виглядає надзвичайно привабливо. Чітка побудова сторінок. Тексти легко сприймаються. Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні різних частин роботи. Гармонійне поєднання дизайнерських знахідок з ідеєю проекту. Уміння і навички використання комп'ютерних технологій. Використання спецефектів (анімація, звук, графіка). Робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями.		
B (добре) 82-89 0,4	Розміщений матеріал загалом відповідає тематиці проекту і є досить інформативним. Прослідковується певна структура в розміщенні інформації. Графіки, таблиці представлені в роботі, але не додають інформації, не доповнюють змісту. Не повністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені. Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім доречна графіка оформлення. Дизайн не суперечить загальному змісту проекту. Робота дає висновок про достатній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних		

	технологій здобувачами.
С (добре) 74-81 0,3	Дизайн не суперечить загальному змісту проекту. Робота дає висновок про середній рівень умінь і навичок використання комп'ютерних технологій здобувачами.
D (задовільно) 64-73 0,2	Містить близький за тематикою матеріал але не несе важливої інформативної функції. Важко вловити структуру подання інформації. Графіки і таблиці відсутні. Немає посилань на використані джерела. Естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення). Дизайн зовсім не відповідає тематиці проекту, а інколи навіть іде всупереч загальному змісту. Низький рівень використання різноманітних можливостей комп'ютерних технологій.
E (задовільно) 60-63 0,1	Структура подання інформації не логічна; супровідна доповідь копіює подання текстової інформації. Дизайн суперечить тематиці. Початковий рівень вживання комп'ютерних методик подання інформації.
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання 35-59 0	Презентація не відповідає вимогам щодо оформлення, дизайну, естетичного вигляду.
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34 0	Презентація не підготовлена взагалі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

(УСНА ВІДПОВІДЬ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ / ДОПОВІДЬ)

Максимальна кількість балів - 5

Оцінка за шкалою ECTS	Сума балів за 100-бальною шкалою		Оцінка за національною шкалою
A	90-100		відмінно
B	82-89		добре
C	74-81		
D	64-73		задовільно
E	60-63		
FX	35-59		незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
A (відмінно) 90-100 = 5 балів	Здобувач правильно, повно, чітко і логічно висвітлює сутність питання, бездоганно апелює до термінів і дефініцій (до 5); наводить приклади; вміє аналізувати граматичні явища англійської мови, встановлювати зв'язки між ними, використовувати знання з теоретичної граматики для вирішення практичних перекладацьких завдань і пояснювати вибір певного способу перекладу або граматичної трансформації; додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті, ілюструє її прикладами.		
B (добре) 82-89=4 бали	Здобувач правильно і повно, інколи з деякою неточністю та за допомогою пояснювальних питань висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 4 термінів; наводить приклади, проте нечітко володіє джерелом інформації; вміє аналізувати граматичні явища англійської мови, встановлювати зв'язки між ними, використовувати знання з теоретичної граматики для вирішення практичних перекладацьких завдань, проте допускає певні неточності; додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено		

	на лекційному занятті, проте не ілюструє її прикладами.
С (добре) 74-81= 3 бали	Здобувач неповно, неточно висвітлює сутність проблеми; зазначає сутність термінів і дефініцій, проте припускаючи неточності та наводить до 3 термінів; наводить приклади, проте нечітко володіє джерелом інформації; вміє аналізувати та встановлювати зв'язки між граматичними явищами англійської мови, але має деякі труднощі з використання здобутих знань під час виконання перекладу; не додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті.
D (задовільно) 64-73=2 бали	Здобувач некоректно висвітлює сутність проблеми; не зазначає сутність термінів і дефініцій (до 2 термінів); наводить недостатню кількість прикладів, нечітко володіє джерелом інформації; має неповні знання з теоретичного матеріалу курсу, відчуває труднощі при застосуванні перекладацьких граматичних трансформацій; не додає власне підготовлену інформацію, яку не було висвітлено на лекційному занятті.
E (задовільно) 60-63=1 бал	Здобувач лише дотримується тезисів лекційного матеріалу; неактивний щодо використання термінів і дефініцій (2-3); не посилається на ілюстрації мовного матеріалу реферованих досліджень; має фрагментарні знання з теоретичного матеріалу курсу, не достатньо володіє лінгвістичною термінологією, має значні труднощі під час виконання перекладу та використання необхідних граматичних трансформацій.
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання 35-59= 0 балів	Здобувач не готовий висвітлити сутність питання; демонструє відсутність знань з теоретичного матеріалу курсу та вмінь його застосування для вирішення практичних завдань з перекладу.
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34=0 балів	Здобувач не готовий висвітлити сутність питання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ

(УСНА ВІДПОВІДЬ – МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ)

Деякі теми самостійної роботи, які пропонується виконати у форматі усної відповіді, оцінюються максимум в 2,5 або 0,1 балів. Ці показники є максимальними в системі оцінювання.

Оцінка за шкалою ECTS	Сума балів за 100-бальною шкалою		Оцінка за національною шкалою
A	90-100		відмінно
B	82-89		добре
C	74-81		
D	64-73		задовільно
E	60-63		
FX	35-59		незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
A (відмінно) 90-100 4	Ставиться за умов наявності в здобувача глибоких систематичних знань з курсу, володіння лінгвістичною термінологією, вміння порівнювати граматичні системи двох мов, аналізувати граматичні явища, встановлювати зв'язки між ними, використовувати знання з теоретичної граматики для вирішення практичних завдань і пояснювати вибір певного методу/способу перекладу або граматичної трансформації.		
B (добре) 82-89 3,5	Ставиться за умов наявності в здобувача глибоких систематичних знань з курсу, володіння лінгвістичною термінологією, вміння порівнювати граматичні системи двох мов, аналізувати граматичні явища, встановлювати зв'язки між ними, використовувати знання з теоретичної граматики для вирішення практичних завдань і		

	пояснювати вибір певного методу/способу перекладу або граматичної трансформації. У відповіді студента можуть бути деякі неточності.
С (добре) 74-81 3	Ставиться, якщо здобувач демонструє глибокі систематичні знання з курсу, вміння аналізувати та встановлювати зв'язки між граматичними системами та окремими явищами, але має деякі труднощі з використання здобутих знань під час виконання практичних завдань.
Д (задовільно) 64-73 2	Ставиться, якщо здобувач має неповні знання з теоретичного матеріалу курсу, відчуває труднощі під час порівняння граматичних явищ двох мов, а також при застосуванні перекладацьких граматичних трансформацій.
Е (задовільно) 60-63 1	Ставиться, якщо здобувач має фрагментарні знання з теоретичного матеріалу курсу, недостатньо володіє лінгвістичною термінологією, має значні труднощі під час виконання практичних завдань або перекладу та використання необхідних граматичних трансформацій.
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання 35-59= 0 балів	Ставиться, якщо здобувач демонструє відсутність знань з теоретичного матеріалу курсу та вмінь його застосування для вирішення практичних завдань.
Г (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34=0 балів	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2004. 464 с.
2. Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian languages: Textbook / Iryna Karamysheva. Vinnytsya: Nova Knyha Publishers, 2012. 320 p. <http://nk.in.ua/pdf/1370.pdf>
3. Левицький А.Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К.: Київський університет, 2008. 264 с.
4. Харитонов І.К. Теоретична граматики сучасної англійської мови: Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2008. 352 с.

Допоміжні

5. Путіліна О.Л. Контрастивна граматики (українська й англійська мови). Синтаксис: навч. посіб. із курсу «Контрастивна граматики (українська й англійська мови). Синтаксис» для студ. спец. 6.020303 «Прикладна лінгвістика»; Донец. нац. ун-т. Донецьк : Ноулідж, Донец. від-ня, 2011. 166 с.
6. Мирончук Т.А. Збірник вправ з порівняльної граматики англійської та української мов. К.: МАУП, 2005. 128 с.

Інформаційні ресурси

7. <https://www.englishpage.com/verbpage/verbtenseintro.html> Перевіряємо знання часів англійської мови.
8. Морозова О. І. Теоретична граматики сучасної англійської мови: матеріали до лекційного курсу та завдання для самостійної роботи. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. 60 с.
<http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/5872/2/%d0%a2%d0%b5%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%82%d0%b8%d1%87%d0%bd%d0%b0%20%d0%b3b8%d0%ba%d0%b0.pdf>